

Signální zpráva z výzkumu

Koronavirus, ekonomika a společnost

Výzkumný tým:

Mgr. Ladislav Buček

Mgr. Valeria Listkova

Obsah

1. Technická zpráva	3
2. Výsledky analýzy	4
2.1. Vztah obyvatel ČR k nemoci COVID 19	4
2.2. Vliv COVID 19 na pracovní úvazek a příjem	9
2.3. Vliv COVID 19 na nákupní chování	12
2.3.1. Nákupní chování ve vybraných segmentech	13
2.3.1.1. Restaurace a kluby	13
2.3.1.2. Spotřební zboží	14
2.3.1.3. Cestování a volný čas	15
2.3.1.4. Doprava	16
2.3.1.5. Kultura, sport, vzdělávání	17
2.4. Vliv COVID 19 na politické preference	18
2.5. Vliv COVID 19 na provoz organizací	19
2.5.1. Objem zakázek	19
2.5.2. Podpora od státu	20
2.5.3. Platby a cash flow	22
2.5.4. Nákupní chování organizací	23
2.5.4.1. Zajištění nábory zaměstnanců a agenturních zaměstnanců	25
3. Informace o respondentech.....	27
4. Rejstříky	29

1. Technická zpráva

Šetření „*Koronavirus, ekonomika a společnost*“ realizovala společnost Inboox CZ, s.r.o. ve spolupráci se zaměstnavatelskými organizacemi v dubnu 2020 během tzv. první vlny nemoci COVID-19, především proto, aby pomohla podnikatelům a zaměstnavatelům orientovat se v tom, kdy by se jim případně mohla obnovit poptávka v různých scénářích vývoje nemoci, jaké obory budou propadem poptávky postižené více a které méně. Dalším cílem bylo sledovat emoce respondentů ve vztahu k nemoci a opatřením, která ji doprovázejí.

Základní populace výzkumu jsou ekonomicky aktivní obyvatelé ČR ve věku 26 – 65 let. Sebraný vzorek 922 validních dotazníků je pro tuto populaci reprezentativní dle pohlaví, věku a krajů ČR.

Ve spolupráci s partnery byla tato cílová populace zvolena proto, že zahrnuje většinu zaměstnanců a také největší kupní sílu. Zároveň umožňuje srovnání s celo-populačními výzkumy jiných agentur ze stejného období a analýzu, nakolik se postoje ekonomicky aktivní populace liší od postojů např. skupiny seniorů.

Odpovědi byly sbírány elektronickými dotazníky metodou CAWI.

Tato signální zpráva obsahuje hlavní výstupy šetření a je zdarma k dispozici médiím i veřejnosti, včetně podnikatelských subjektů.

Bližší analýzy lze poskytnout po dohodě za úplatu v případě svolení hlavního zadavatele výzkumu¹. S dotazy se můžete obracet na hlavního metodika výzkumu: Mgr. Ladislav Buček, ladislav.bucek@inboox.cz

---

¹ Podnikatelské odbory – Unie podnikatelských a živnostenských spolků, z. s.

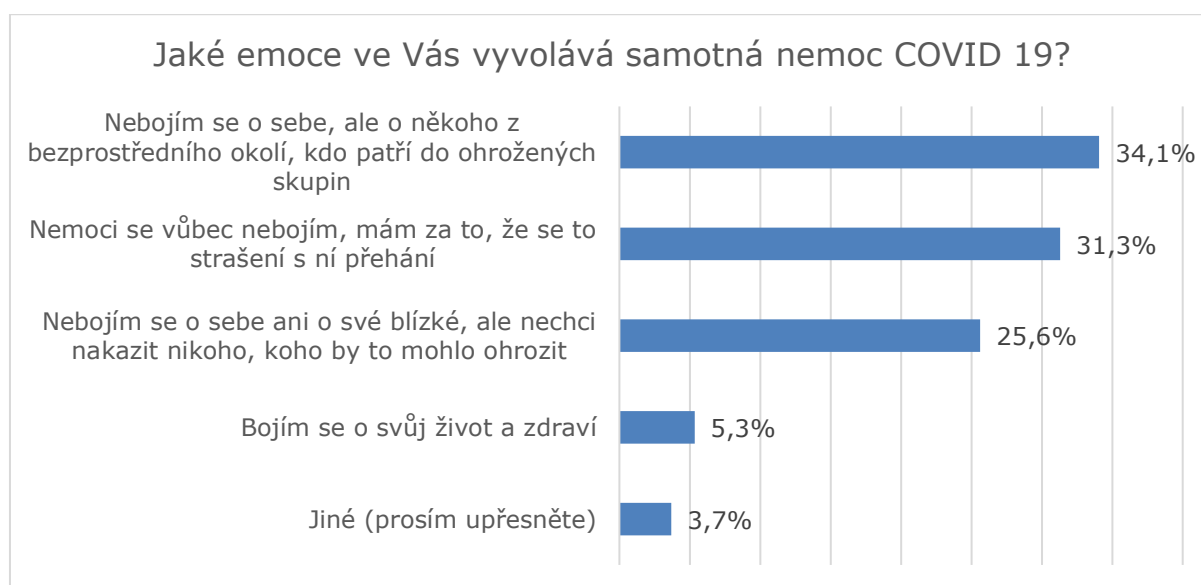
2. Výsledky analýzy

2.1. Vztah obyvatel ČR k nemoci COVID 19

Než začneme sledovat vliv COVID 19 na různé stránky života, zaměříme se na vztah respondentů k této nemoci samotné. Největší skupina respondentů (34,1 %) se nebojí primárně o sebe, ale bojí se o svoje blízké. Dále necelá třetina respondentů (31,3 %) se nemoci vůbec nebojí a myslí si, že „strašení“ s ní přehání. Více než čtvrtina respondentů (25,6 %) nemá obavy ani o sebe ani o své blízké, ale nechtěli by nakazit někoho (cizího), koho by to mohlo ohrozit. Z cílové populace se jen 5,3 % respondentů se bojí o svůj život a zdraví.

Celkově se dá říct, že respondenti nepodlehli panice, primárně se sami nemocí nebojí, ale mají vůči ní respekt a nechtějí nakazit další lidi (ať již své blízké či další osoby), pro které by nemoc mohla být nebezpečná.

Graf 1 emoce spojené s COVID 19, N = 919.

Respondenti měli také možnost uvést vlastní varianty odpovědi, což využilo 3,7 % z nich.

Několik respondentů uvedlo, že se nebojí nemoci, ale bojí se dopadů na různé oblasti života, jako je pokles ekonomiky, psychické a sociální problémy. Lidé se bojí ekonomické krize, která nastane při (po) pandemii, celkového společenského chaosu a paniky, která může nastat, a zneužití situace politiky.

Mezi respondenty byli i ti, kteří se nemoci nebojí a nemyslí si, že se straší, proto volili vlastní formulaci. Říkají, že respektují nemoc, ale nemají z ní strach. Vedle toho 7 respondentů si prošlo vícero (všemi) uvedenými emocemi a postoji, proto nechtěli zvolit jen jednu.

Tabulka 1 emoce spojené s COVID 19 – jiné odpovědi, N = 34.

Odpověď	Počet odpovědí
Bojím se následků nemoci (ekonomické, politické, psychologické, sociální atd.)	17
Nemoci se nebojím	11
Mám nebo měl/a jsem každou z těchto emocí	7
Celkem	34

Dále jsme poprosili respondenty, aby ohodnotili míru svého souhlasu/nesouhlasu s některými typickými výroky tykajícími se koronaviru, které zaznívají v médiích a veřejných diskusích.

Z výsledku se dá říci, že v dubnu 2020 populace ekonomicky aktivních obyvatel příliš nepodporovala velmi přísná opatření.

Jak je vidět v grafu 2, s tím, že nemoc musíme za každou cenu zastavit, respondenti spíše a rozhodně nesouhlasí: 32,6 % respondentů si zvolili odpověď „spíše nesouhlasím“ a 31,6 % respondentů si zvolili odpověď „rozhodně nesouhlasím“.

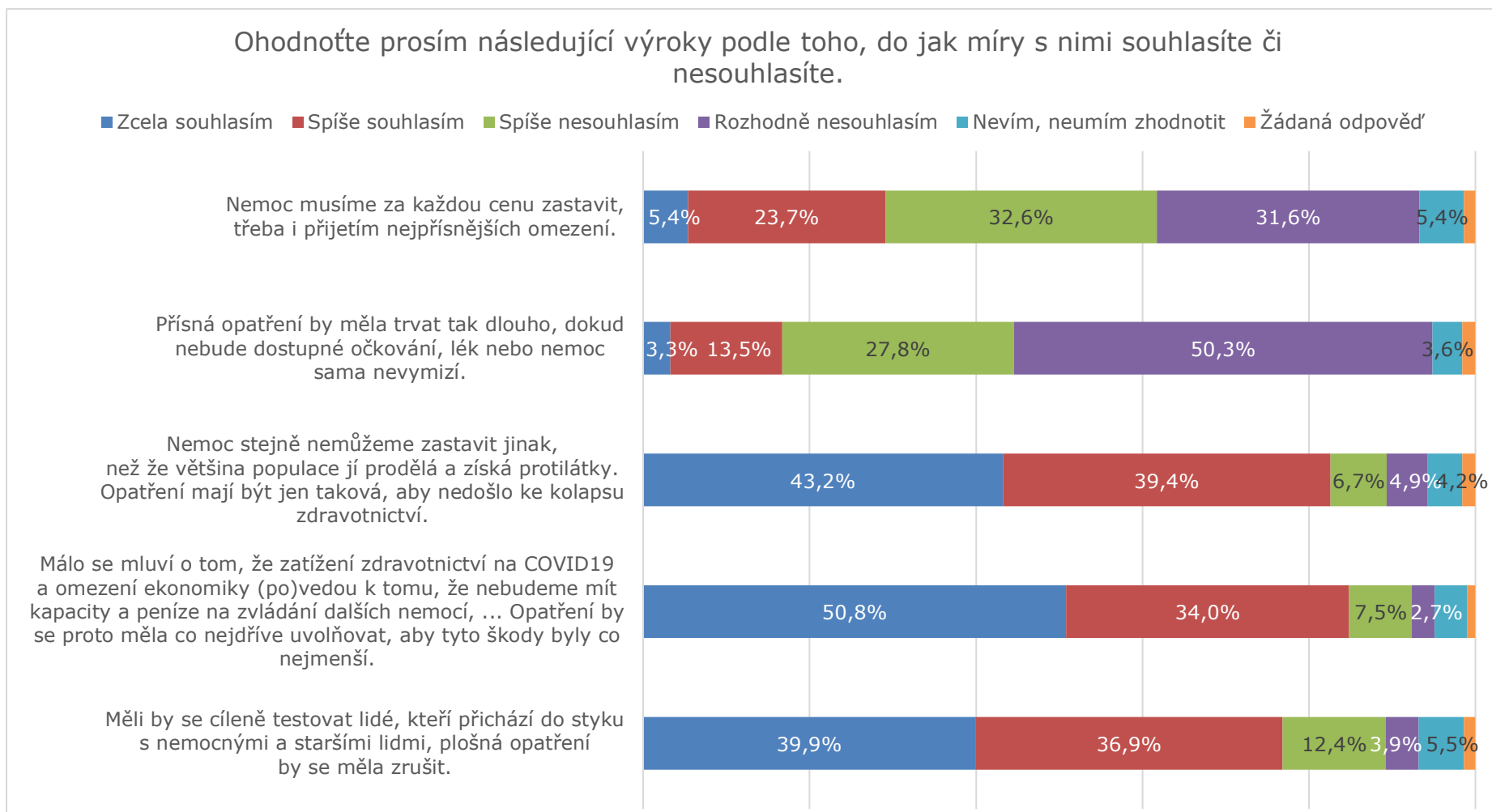
Více než polovina dotazovaných (50,3 %) pak rozhodně nesouhlasí i s tím, že přísná opatření by měla trvat tak dlouho, dokud nebude dostupné očkování, lék nebo nemoc sama nevymizí.

S tím, že nemoc stejně nemůžeme zastavit jinak než získáním kolektivní imunity a že opatření mají být „jen“ taková, aby nedošlo ke kolapsu zdravotnictví, respondenti celkově souhlasí: 43,2 % respondentů si zvolilo odpověď „rozhodně souhlasím“ a 39,4 % respondentů si zvolilo odpověď „spíše souhlasím“.

Skoro polovina respondentů (50,8%) dále rozhodně souhlasí a skoro třetina (34,0 %) spíše souhlasí s výrokem „Málo se mluví o tom, že zatížení zdravotnictví na COVID19 a omezení ekonomiky (po)vedou k tomu, že nebudeme mít kapacity a peníze na zvládnání dalších nemocí, v důsledku čehož také zemře mnoho lidí. Opatření by se proto měla co nejdříve uvolňovat, aby tyto škody byly co nejmenší.“

S tím že by lidé, kteří přichází do styku s nemocnými a staršími lidmi, by se měli cíleně testovat a současně by se měla plošná opatření zrušit, rozhodně souhlasí 39,9 % respondentů a spíše souhlasí 33,9 % respondentů.

Graf 2 názor na COVID 19 a spojené s tím opatření, N = 922.

Dále jsme se ptali respondentů, jak by oni rozhodli o vybraných opatřeních, kdyby na to měli pravomoc.

V grafu 3 jsou zobrazeny procentní distribuce jednotlivých odpovědí. U některých opatření největší skupina respondentů řekla, že by je zrušila hned.

Mezi těmito opatřeními je uzavření maloobchodních prodejen mimo výjimky (63,0 %), nouzový stav (48,7 %), zákaz vycházení (42,3 %) a uzavření restaurací (35,8%).

Ostatní opatření by většina respondentů zrušila v okamžiku, kdy odborníci ujistí, že je to bezpečné.

Nejopatrnější přístup, tedy doporučení, že tato opatření by se měla udržet buď do úplného vymizení nemoci (u nás), nebo by se měla nechat platit preventivně, aby se nemoc znovu nezačala šířit, mají karanténa po styku s nakaženým (v součtu 46,7 %), zákaz návštěv v nemocnicích a v domovech pro seniory (v součtu 28,1 %) a zákaz příjezdu cizinců (26,7 %), resp. zákaz vycestování (20,2 %).

Současně velmi relevantní je u všech opatření volba zrušit je v případě, kdy se podaří dosáhnout stabilizace situace, tedy omezení nárůstu nakažených (čili známého „oploštění křivky“).

V daném čase a u ekonomicky aktivní populace naměřené výsledky u těchto otázek nepotvrdily dva časté výroky příznivců tzv. „tvrdé ruky“:

1) Lidé jsou nezodpovědní, nemoc podceňují a bez zákazů by žádná opatření nedodržovali.

Více než 2/3 respondentů berou nemoc vážně, mají z ní respekt a nechtějí nakazit někoho, komu by to způsobilo problémy, byť výrazná menšina z nich se přitom bojí sama o sebe.

Stejně tak, když je nějaké opatření dobře zdůvodněné a lidé je akceptují, jen naprostá menšina by je zrušila ihned, např. v případě karantény po styku s nakaženým jen 4,8 % a i v případě silně medializovaného nošení roušek 22,5 %.

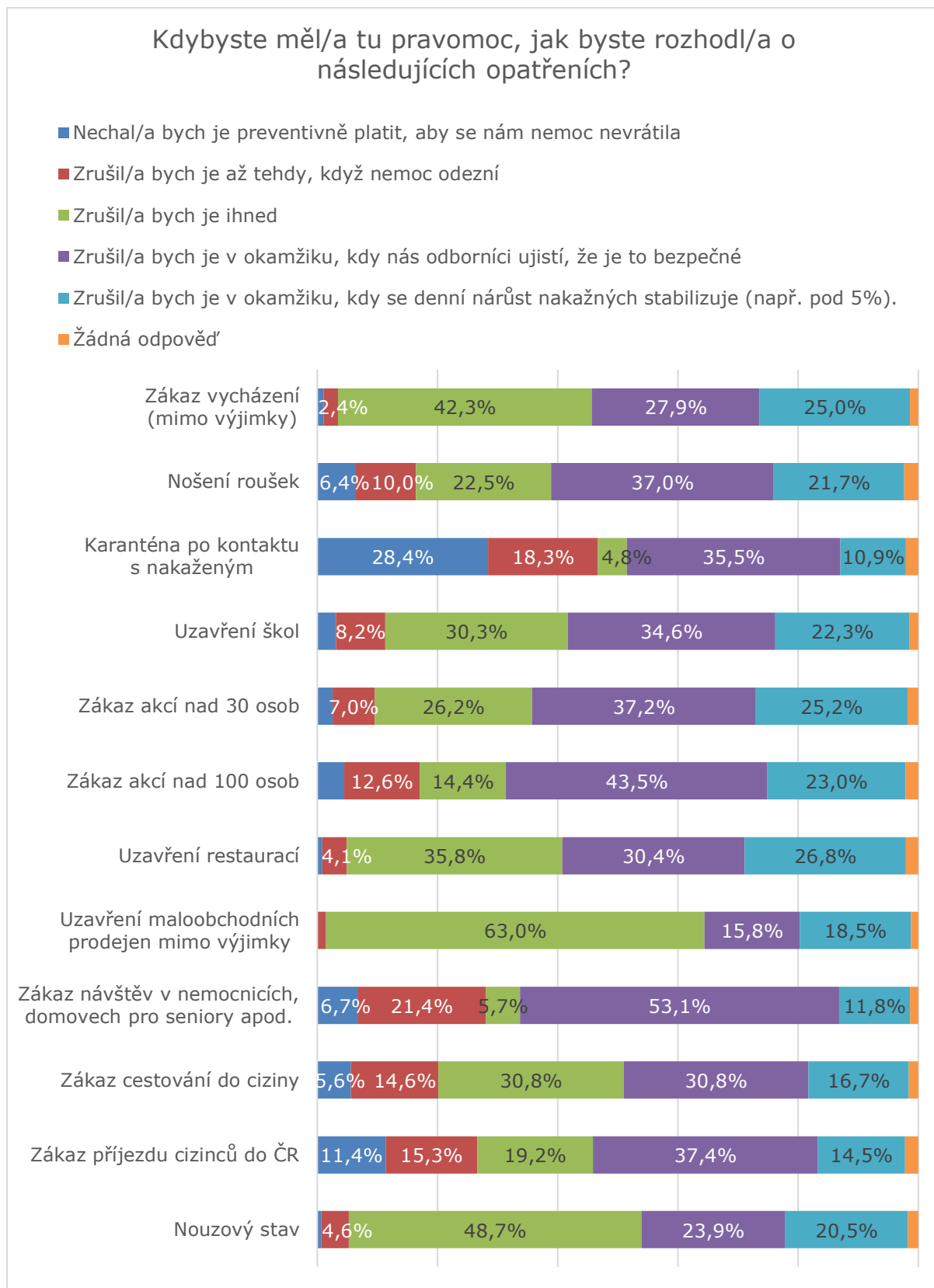
Zatímco u uzavření maloobchodních prodejen, které je při současném otevření hypermarketů a povolení práce ve velkých kolektivech ve velkých firmách pro řadu respondentů nelogické převažuje možnost „zrušit ihned“ (63 %), u všech ostatních zákazů převažují v součtu varianty, kde je zrušené navázáno na pokles epidemie, souhlas odborníků apod.

2) Většina lidí přísná opatření podporuje, jejich odpůrci jsou jen hlasitá menšina.

V žádném z uvedených opatření nepřevažuje skupina, která by je chtěla nechat platit preventivně nebo až do úplného vymizení nemoci nad těmi, kteří je chtějí za určitých okolností zrušit. Např. nouzový stav by 48 % respondentů zrušilo ihned, 23,9 % v případě, že s tím budou souhlasit odborníci (epidemiologové), 20,5 % až se křivka oploští a jen pod 5 % respondentů by jej nechalo jako preventivní opatření či až do konečného vítězství nad koronavirem.

Podle našich výsledků tak nejsou na místě paušalizující výroky o nezodpovědných či naopak po přísných opatřeních toužících obyvatelích ČR. Naopak se ukazuje, že lidé mají z nemoci respekt, podle aktuální situace jsou schopni se dočasně smířit s určitými omezeními, zejména těmi, které jim dávají smysl a jsou správně zdůvodněná. Zároveň ale drtivá většina z nich touží po tom, aby tato opatření byla co nejdříve (= nebude ohroženo zdravotnictví, zabrzdí se exponenciální růst,...) opět uvolněna.

Graf 3 rozhodnutí o opatřeních, N = 922.

2.2. Vliv COVID 19 na pracovní úvazek a příjem

Zajímalo nás, jestli opatření proti COVID 19 na jaře 2020 již ovlivnilo práci a příjmy respondentů.

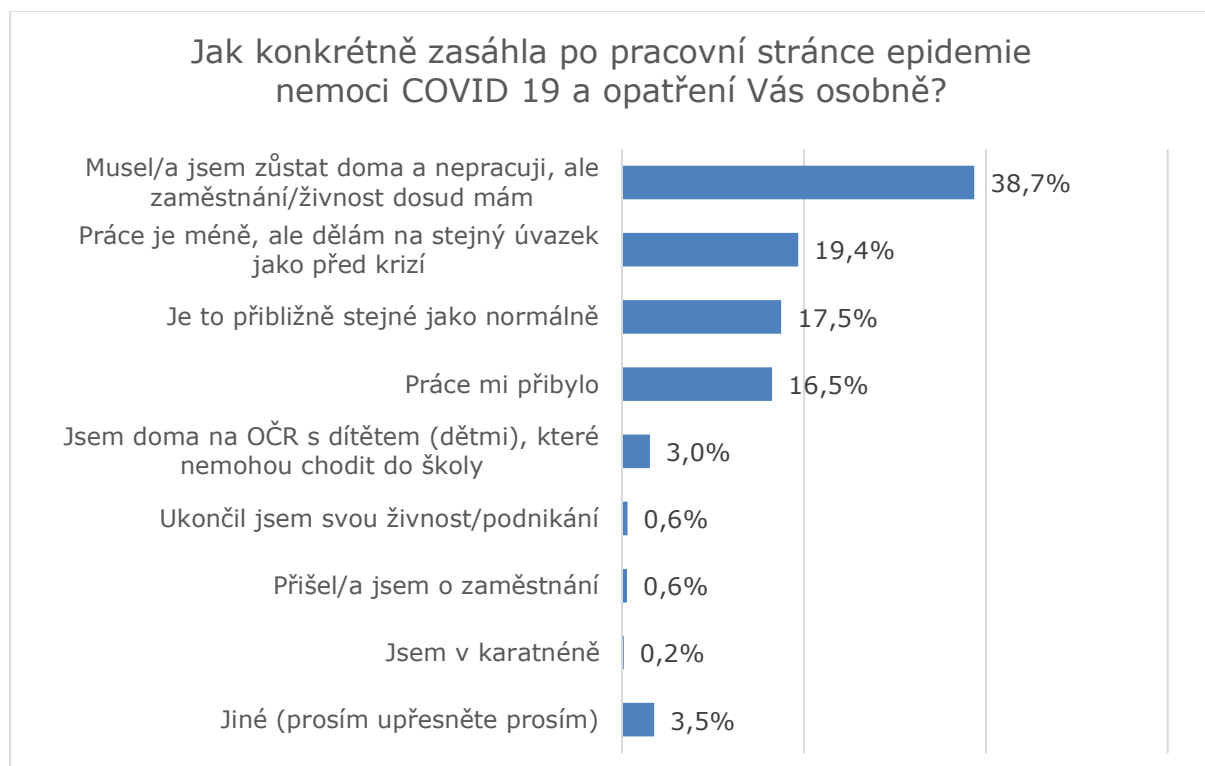
V grafu 4 je vidět, jak koronavirus a opatření s ním spojená zasáhli práce respondentů. Největší skupina 38,7 % respondentů musela zůstat doma, nepracovat (překážky v práci, neplacené volno). Více než třetina ekonomicky aktivní populace tak minimálně dočasně vypadla z produkce v národním hospodářství, byť (ještě) nezatížila úřady práce. Další 3 % pak byla doma na OČR s dětmi a 0,2 % v karanténě.

Práce druhé nejpočetnější skupiny se koronavirus dotkl o něco méně: u 19,4 % respondentů se zmenšil objem práce, nicméně jejich úvazek zůstal stejný a u 17,5 % respondentů objem práce zůstal přibližně stejný.

U 16,5 % osob (pravděpodobně z exponovaných oborů: doručovací služby, zdravotnictví, sociální služby,...) naopak došlo ke zvýšení pracovního vytížení.

Shodně 0,6 % respondentů přišlo o zaměstnání a ukončilo podnikání.

Graf 4 pracovní zátěž během pandemie COVID 19, N = 914.

Vzhledem ke komplikovanosti situace měli respondenti dále možnost upřesnit své konkrétní pracovní situace v komentáři, pokud si nedokázali vybrat z nabízených možností. Tuto možnost využila 3,5 % dotazovaných.

Většina respondentů z této skupiny uvedla, že objem práce se zmenšil, ale přesto se daří udržovat živnost/podnik aktivní. Někteří respondenti museli změnit obor podnikání nebo hledat další možnosti jak stabilizovat příjem. U některých respondentů se změnila pracovní náplň v rámci stálého zaměstnání, někteří si museli najít další práce (brigádu) aby vyrovnali chybějící příjmy.

Tabulka 2 pracovní zátěž během pandemie COVID 19 – jiné odpovědi, N = 33.

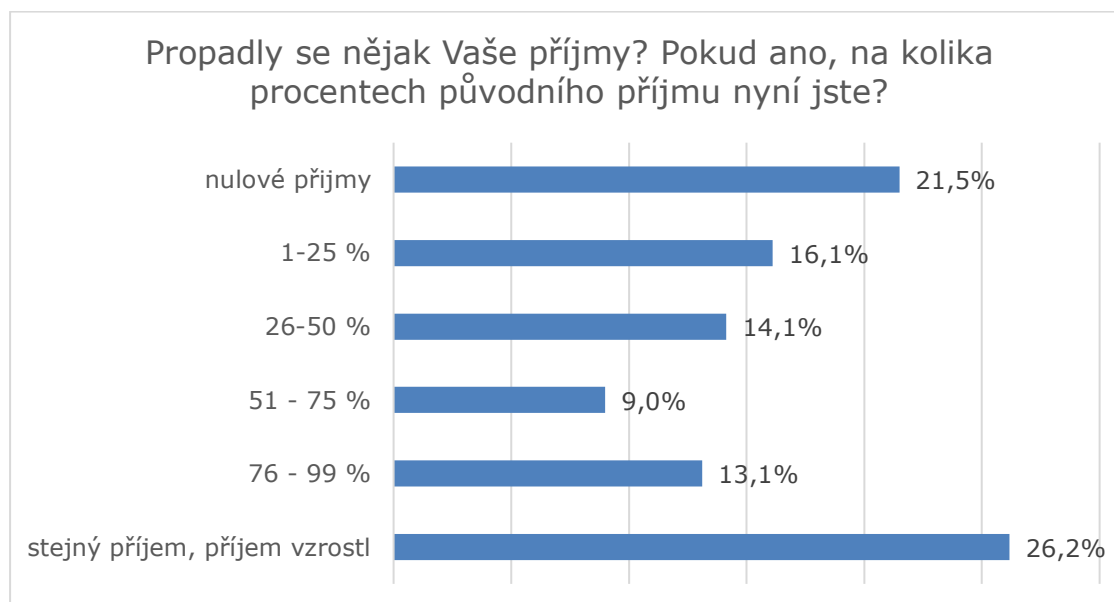
Odpověď	Počet odpovědí
Práce je méně, ale živnost/podnikání mám aktivní	16
Práce se změnila, vykonávám jinou činnost, než obvykle	6
Snažím se zachránit vlastní podnik	3
Změnil/a jsem obor podnikání	3
Práce je méně a pracuji na snížený úvazek	2
Pozastavil/a jsem svou živnost/podnikání	2
Celkem	33

Opatření proti COVID 19 výrazně snížila příjmy respondentů. Respondenti uváděli procento původního příjmu, které dostávají v současné situaci. Jak je vidět v grafu 5, jenom o něco málo více než čtvrtina respondentů (26,2 %) dostává stejný nebo větší příjem. U zbytku respondentů se příjmy propadly:

- 21,5 % respondentů má nulový příjem,
- 1 - 25 % příjmu má 16,1 % respondentů,
- 26 - 50 % příjmu dostává 14,1 % respondentů,
- 51-75 % příjmu zůstalo u 9,0 % respondentů,
- 76 - 99 % příjmu dostává 13,1 % respondentů.

Průměrné procento původního příjmu je 48,4 %.

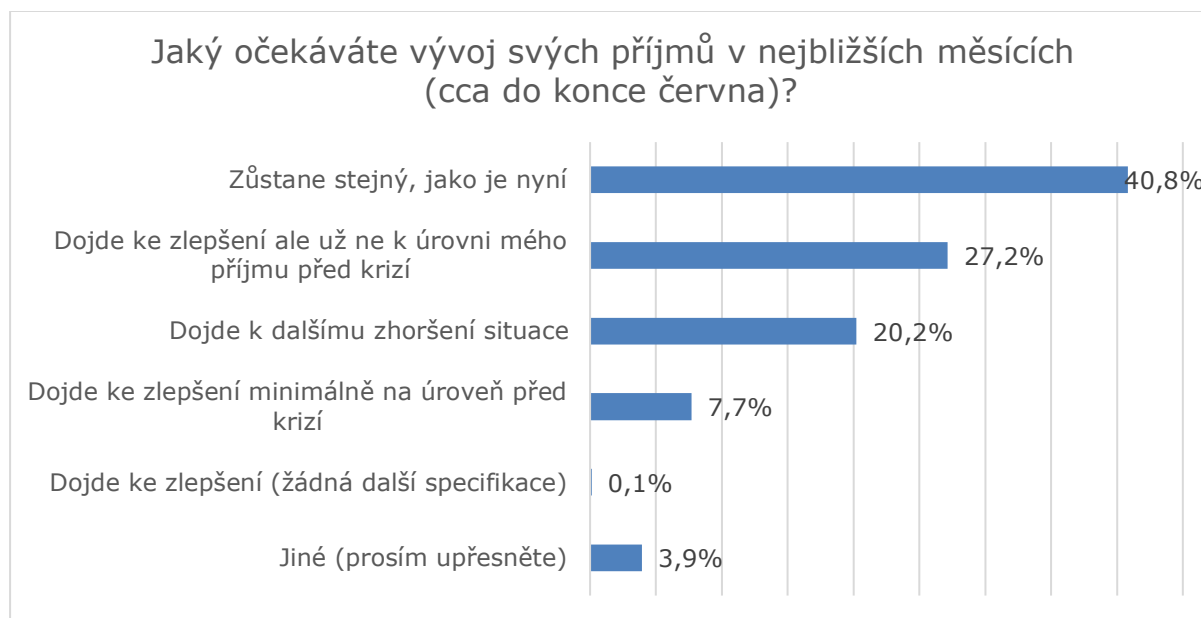
Graf 5 procenta původního příjmu, N = 865.

V blízké budoucnosti největší skupina respondentů (40,8 %) očekává, že jejich příjem zůstane na stejné úrovni jako je dnes. Další propad příjmů předpokládá 20,2 % respondentů.

Mezi respondenty byli současně i ti, kteří měli relativně optimistický výhled do budoucnosti, téměř třetina respondentů (27,2 %) očekává, že dojde ke zlepšení, ale ne k úrovni před krizí a 7,7 % respondentů očekává zlepšení příjmů na úroveň, která byla před krizí.

Graf 6 predikce příjmu v nejbližších měsících, N = 920.

Respondenti měli možnost dále možnost popsat vlastní situaci v komentáři, pokud jim nevyhovovala žádná z nabízených možností.

Většina ze 3,9 % respondentů, kteří zvolili tuto možnost, uvedla, že nemohou predikovat vlastní příjmy v následujících měsících, protože je spousta faktorů ovlivňující jejich podnikatelskou činnost nebo zaměstnání. A to nejenom nařízení vlády, ale i platební schopnost zákazníků a další.

Mezi respondenty byli také ti, jejichž příjem se může zlepšit, pokud dojde k uvolnění vládních nařízení a jejich firmy budou moci fungovat.

Tabulka 3 predikce příjmu v následujících měsících – jiné odpovědi, N = 36.

Odpověď	Počet odpovědí
Nevím, nedokážu zhodnotit	24
Dojde ke zlepšení, pokud budou uvolněná nařízení omezující činnost	9
Dojde ke zlepšení (žádná další specifikace)	2
Dojde ke zlepšení v důsledku změny oboru podnikání/rozpracování nových projektů	1
Celkem	36

2.3. Vliv COVID 19 na nákupní chování

Pandemie ovlivnila také nákupní chování občanů České republiky.

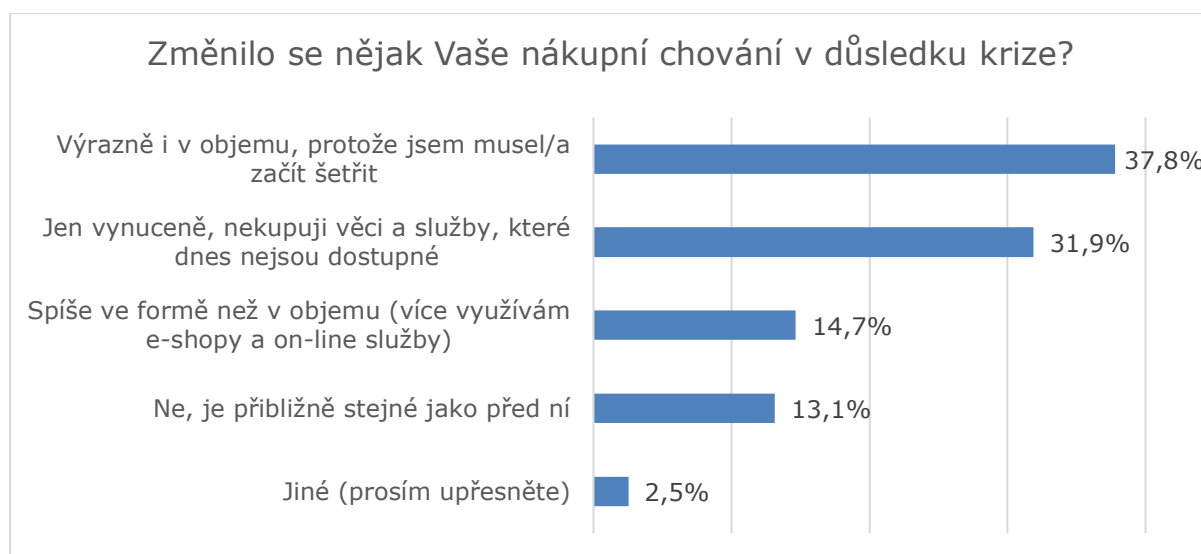
Jak je vidět v grafu 7, lidé začali nakupovat méně zboží, protože museli začít šetřit: 37,8 % respondentů si vybralo odpověď „Výrazně i v objemu, protože jsem musel/a začít šetřit“.

Uzavření prodejen a omezení provozu služeb změnilo nákupní chování lidí také, téměř třetina respondentů (31,9 %) řekla, že nenakupuje věci a služby, které nejsou dostupné, jinak nakupují stejně a prostředky na nákup na předkrizové úrovni by měli.

Přesun z kamenných prodejen na e-shopy a do on-line světa uvedlo jako hlavní změnu v nákupním chování 14,7 % respondentů.

Mezi respondenty byly i osoby, jejichž nákupní chování se nezměnilo, 13,1 % respondentů řeklo, že nakupují přibližně stejně jako před pandemií.

Graf 7 změna nákupního chování v důsledku krize, N = 922.

Další 2,5 % respondentů uvedla vlastní odpovědi.

Pro 10 z nich byla nejvýraznější změnou změna frekvence nakupování, v době pandemie se snažili navštívit obchody jenom jednou za týden.

Nákupní chování ovlivnilo nařízení nošení roušek v obchodě a celková snaha zmírnit riziko nákazy. Někteří respondenti uvedli, že se snažili nakupovat rychleji, nezkoumali nabídku a kupovali vyložené jen ty věci, které potřebovali.

Další zajímavou tendencí je snaha podpořit místní podnikání a malé podniky. Několik respondentů uvedlo, že přestali kupovat v supermarketech a šli na nákup do menších obchodů. Nebo v supermarketech začali záměrně kupovat místní výrobky.

Tabulka 4 změna nákupního chování v důsledku pandemie – jiné odpovědi, N = 23.

Odpověď	Počet odpovědí
Snížila se frekvence nakupování	10
Snížil se čas nakupování v obchodě (např. kvůli rouškám)	4
Snaha nakupovat od lokálních výrobců a menších podniků	2
Zvětšil se objem nákupu materiálu kvůli nejistotě na straně dodavatelů	2
Přestali jsme nakupovat materiál, protože nejde plánovat	2
Začal/a jsem kupovat ještě pro rodiče	1
Nekupuji nebalené výrobky	1
Nenakupujeme dražší věci kvůli nejistotě situace	1
Nenakupuji vůbec	1
Celkem	23

2.3.1. Nákupní chování ve vybraných segmentech

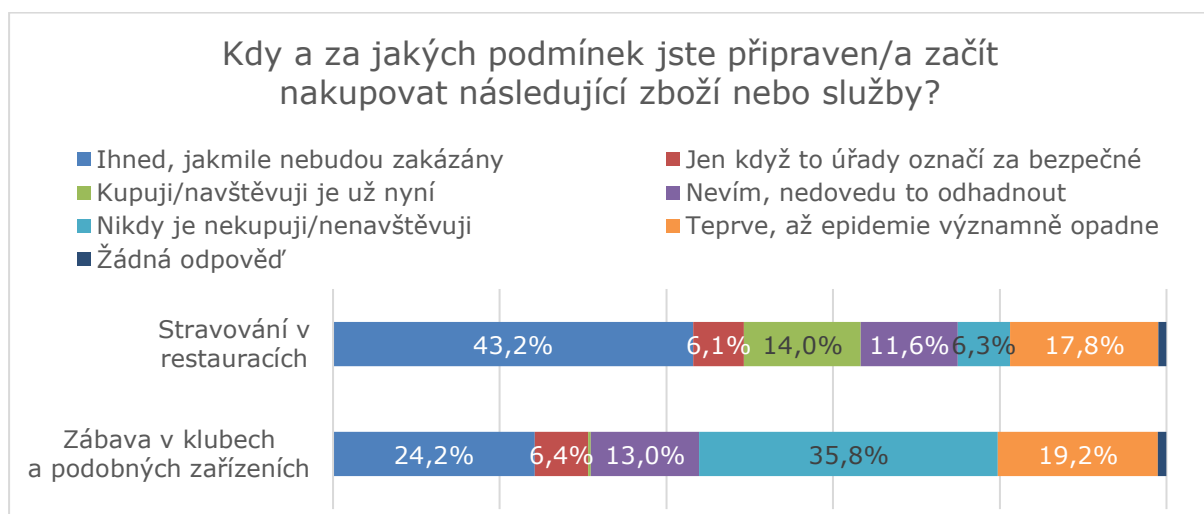
Dále jsme se ptali na to, kdy a za jakých podmínek je respondent připraven začít kupovat vyprané zboží a služby.

2.3.1.1. Restaurace a kluby

Co se týče stravování v restauracích, největší skupina respondentů (43,2 %) tam opět začne chodit ihned po jejich znovuotevření. Značná část respondentů (17,8 %) ovšem také řekla, že začnou navštěvovat restaurace teprve, až epidemie významně opadne a 6,1 % až to úřady označí za bezpečné.

V případě klubů a podobných zařízení největší skupina respondentů (35,8 %) řekla, že takové podniky nikdy nenavštěvují, 24,2 % je začne navštěvovat hned po jejich znovuotevření, 19,2 % bude čekat na významný pokles pandemie a 6,4 % na dobrozdání úřadů. že je to bezpečné.

Graf 8 návrat k nakupování vybraných služeb – restaurace a kluby, N = 922.

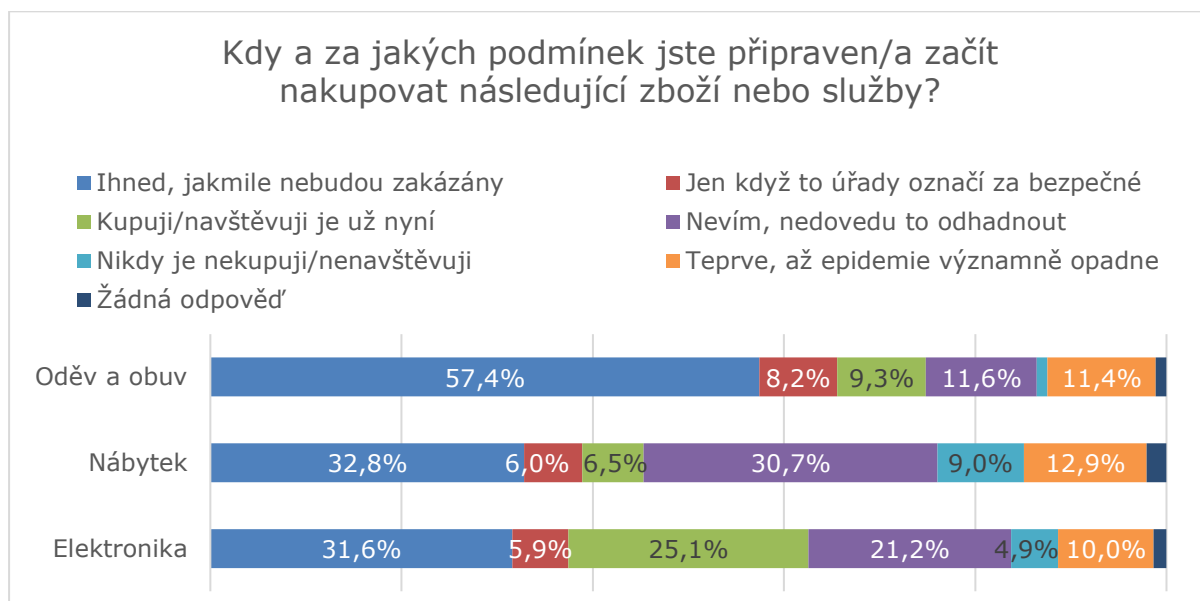
2.3.1.2. Spotřební zboží

Jak je vidět na grafu 9, téměř dvě třetiny (57,4 %) respondentů začnou kupovat oděvy a obuv ihned, jakmile budou otevřené kamenné prodejny.

U nákupu nábytku a elektroniky situace je jiná. V obou případech skoro třetina respondentů (nábytek – 32,8 % a elektronika – 31,6 %) začne kupovat zboží hned, jakmile budou otevřené prodejny, a velká část respondentů (nábytek – 30,7 % a elektronika – 21,2 %) uvedla, že neví, kdy začnou toto zboží kupovat. Taková nejistota může být mj. spojená s poklesem příjmů nebo se snahou ušetřit na horší časy.

Odložení nákupu po opadnutí pandemie (10,0 % až 12,9 %), resp. čekání na souhlas úřadů (5,9 % – 8 %) je u všech sortimentů srovnatelné. U elektroniky je největší podíl (25,1 %) respondentů, kteří ji již dnes nakupují, pravděpodobně proto, že se všech dotazovaných komodit se nejsnáze nakupuje prostřednictvím e-shopů a je potřebná pro práci na dálku.

Graf 9 návrat k nakupování vybraných služeb – spotřební zboží, N = 922.

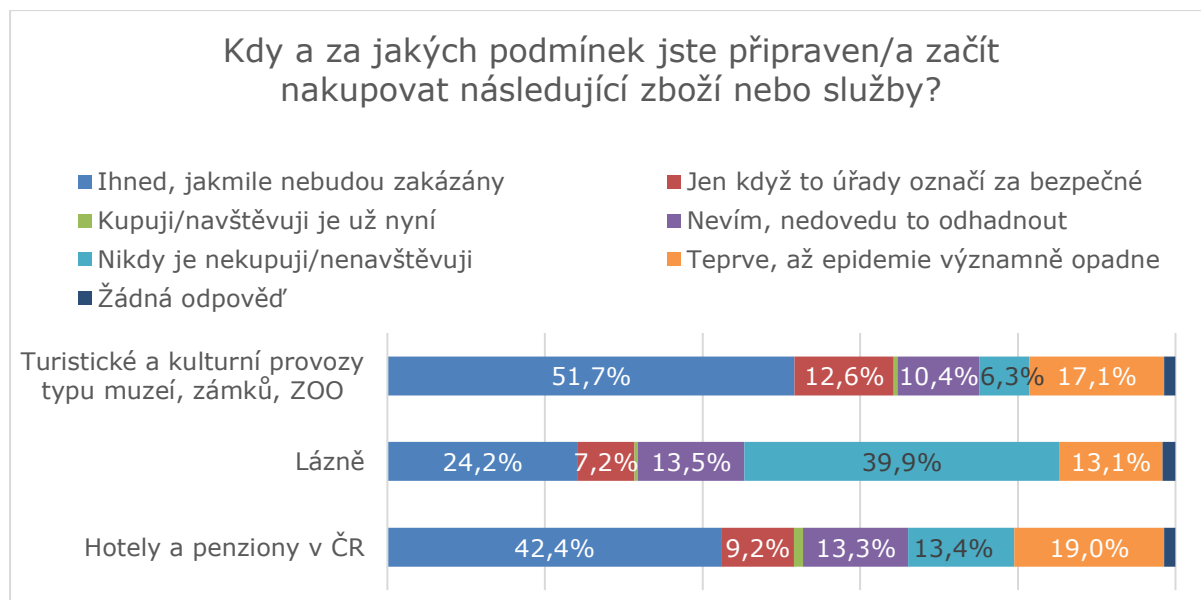
2.3.1.3. Cestování a volný čas

Co se týče návštěvy muzeí, ZOO a podobných turistických a kulturních zařízení, více než polovina dotazovaných osob (51,7 %) řekla, že je začnou navštěvovat hned, jakmile nebudou zakázány.

Ubytování v hotelech a penzionech nacházejících se v České republice začne kupovat hned po uvolnění 42,4 % respondentů.

V případě lázní vidíme odlišnou situaci – největší je skupina (39,9 %) těch, kteří je nenavštěvují nikdy. Mezi jejich návštěvníky převažují (24,2 %) ti, kteří je začnou navštěvovat hned, jakmile nebudou zakázány.

Graf 10 návrat k nakupování vybraných služeb – turismus a kultura, N = 922.

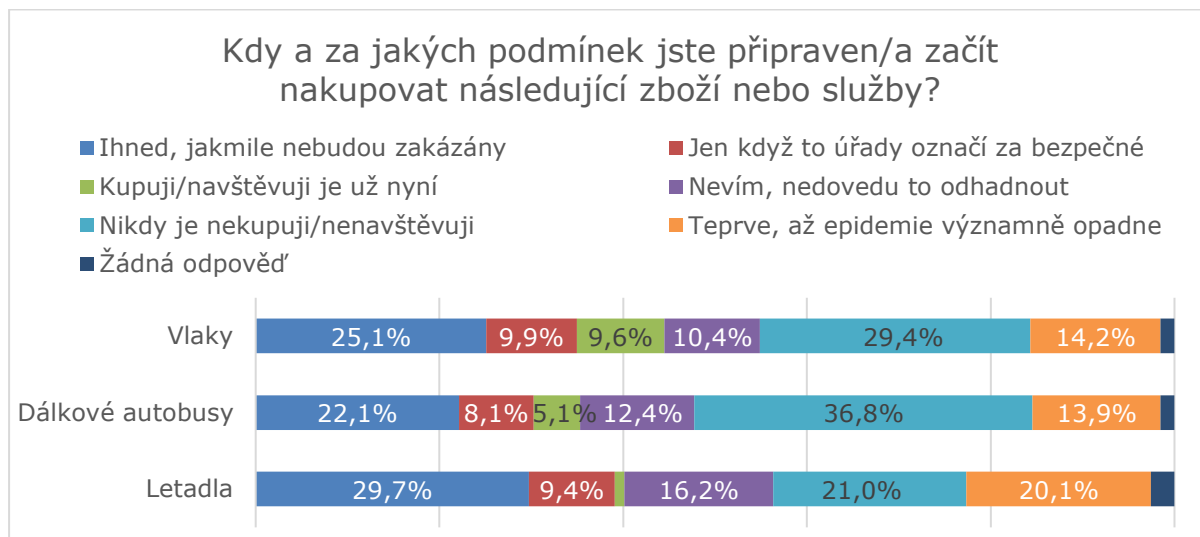

2.3.1.4. Doprava

Většina respondentů (vlaků – 29,4 % a dálkové autobusy – 36,8 %) nepoužívá vlaky a dálkové autobusy ani za normální situace. Téměř třetina respondentů (25,1 %) je připravena začít jezdit vlakem ihned, jakmile nebudou zakázány a 22,1 % respondentů hned po povolení začne jezdit dálkovými autobusy.

Co se týče letadel, 29,7 % respondentů řeklo, že začnou používat tento dopravní prostředek ihned, jakmile nebudou zakázány, současně ale 29,5 % respondentů s jejich využitím počítá až po významném opadnutí pandemie, resp. po dobrozdání úřadů, že je to bezpečné.

Graf 11 návrat k nakupování vybraných služeb – doprava, N = 922.

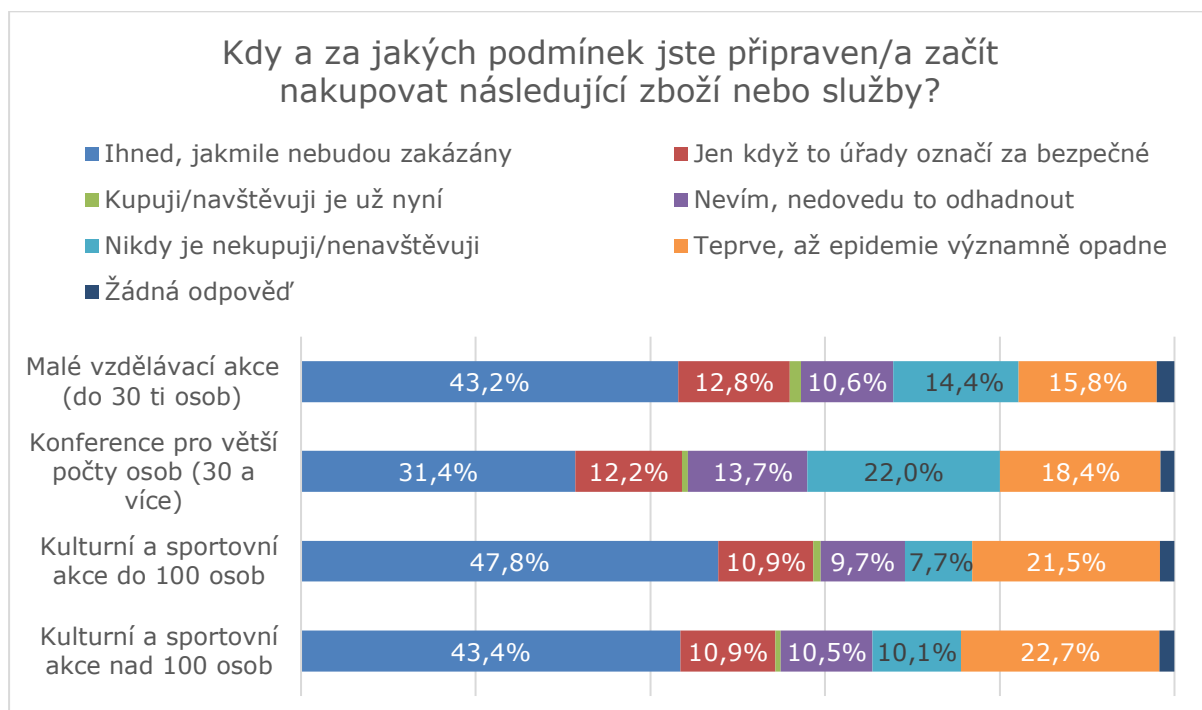
2.3.1.5. Kultura, sport, vzdělávání

Dále se podíváme na ochotu znovu začít navštěvovat různé vzdělávací, sportovní a kulturní akce.

Ve všech sledovaných typech akcí největší skupina respondentů řekla, že začnou je navštěvovat ihned, jakmile přestanou být zakázány: 47,8 % respondentů hned po skončení zakazu půjdou na kulturní a sportovní akce do 100 osob, 43,2 % respondentů hned půjdou na malé vzdělávací akce, 43,4 % respondentů hned půjdou na kulturní a sportovní akce nad 100 osob a 31,4 % respondentů jsou připravena po skončení zakazu účastnit se konferencí pro větší počty osob (30 a více).

Na grafu 12 je vidět, že se zvyšujícím se počtem účastníků akce se zvyšuje se podíl respondentů, kteří odpověděli, že se vybrané akce zúčastní teprve, až epidemie významně opadne. U akcí do 30 osob takových respondentů je 15,8 %, u akcí s kapacitou 30 osob i více je takových respondentů 18,4 %, u akcí do 100 osob je takových respondentů 21,5 % a akcí nad 100 osob je takových respondentů 22,7 %.

Graf 12 návrat k nakupování vybraných služeb – kulturní a vzdělávací akce, N = 922.

Ve všech těchto případech jsou tyto počty zhruba dvojnásobné než v případě maloobchodu se spotřebním zbožím, stejně tak přibližně dvojnásobné jsou počty osob, které budou vyčkávat s návštěvou na okamžik, kdy je úřady prohlásí za bezpečné.

To svědčí jednak o tom, že bez těchto akcí se respondenti dovedou obejít snáze/déle než bez spotřebního zboží, jednak o tom, že poptávka se zde bude zotavovat déle, zejména v případě, že pandemie bude ustupovat pomalu a / nebo s výkyvy.

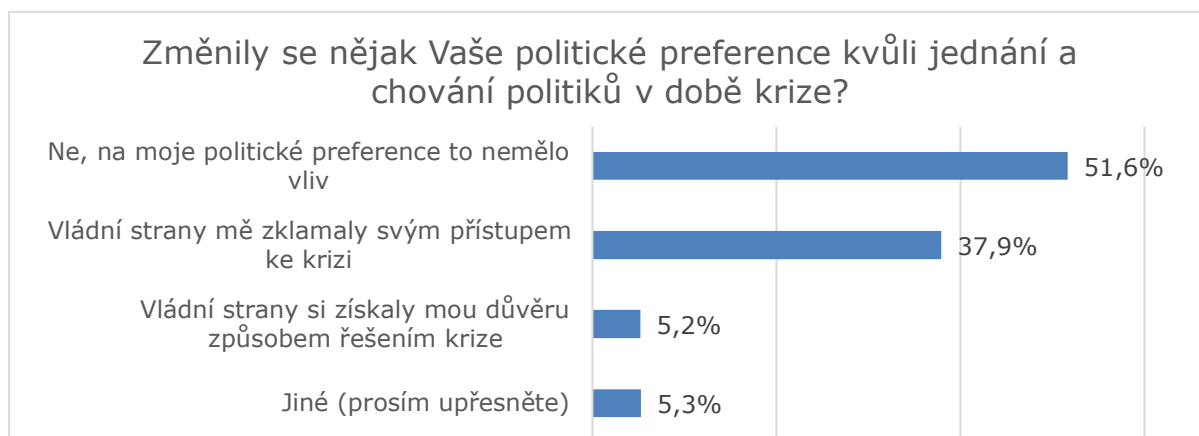
Autority (úřady, vláda, mediálně známí odborníci) zde také nesou větší odpovědnost za to, aby lidem řekli, že i využití těchto služeb je bezpečné, stejně jako před nimi na začátku varovali. Bez tohoto přístupu bude v těchto sektorech i po uvolnění striktních zákazů chybět 10 % - 30 % zákazníků.

2.4. Vliv COVID 19 na politické preference

Rozhodnutí Vlády o opatřeních přijaté v souvislosti s koronavirem neměnilo politické preference více než u poloviny respondentů (51,6 %).

Vládní strany zklamaly svým přístupem ke krizi 37,9 %, zatímco svým zvládním krize si důvěru získaly u 5,2 % respondentů.

Graf 13 změna politických preferencí, N = 917.

Celkem 5,3 % respondentů využilo u této otázky možnost uvést vlastní znění odpovědi. Většina z nich směřovala k tomu, že vládní strany prohloubili nedůvěru u lidí, kteří již před krizí tuto důvěru neměli.

Další lidé psali o svém zklamání z opozice a o pocitu, že nemají koho volit v budoucích volbách.

Tabulka 5 změna politických preferencí – jiné odpovědi, N = 47.

Odpověď	Počet odpovědí
Neměl/a jsem důvěru ke vládním stranám i před krizí a během krize se to zhoršilo ještě více	38
Opozice mě zklamala svým přístupem k situaci	5
Nemám zájem o politiku	2
Zklamaly mě postoj a chování EU	1
Nevím, nedokážu zhodnotit	1
Celkem	47

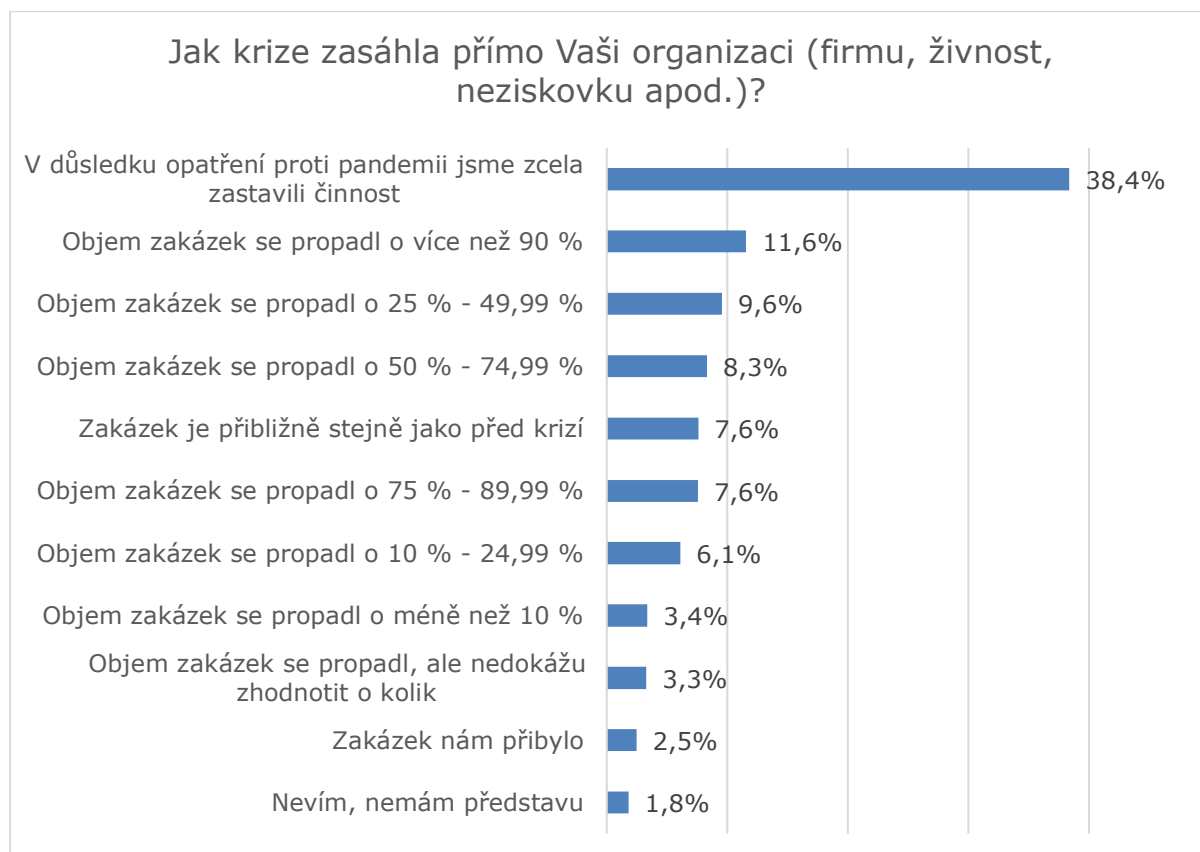
2.5. Vliv COVID 19 na provoz organizací

Dále jsme zjišťovali to, jak nemoc COVID 19 ovlivnila zaměstnavatele (firmy, úřady apod.). Na tuto část otázek odpovídali jen lidé, kteří situaci své organizace znají a měli možnost se k ní vyjádřit.

2.5.1. Objem zakázek

Jednou ze sledovaných oblastí je objem zakázek: ptali jsme na to, jak se změnil objem zakázek v organizaci, v níž pracuje či jejíž majitelem/jednatelům je respondent. Jak je vidět v grafu 14, 38,4 % respondentů uvedlo, že v důsledku státních opatření proti pandemii jejich organizace zcela zastavila činnost, u 11,6 % se objem zakázek propadl o více než 90 %. Stejný nebo přibližně stejný objem zakázek hlásí jenom 7,6 % respondentů, navýšení objemu zakázek hlásí jenom 2,5 % respondentů.

Graf 14 vliv pandemie na objem zakázek, N = 579.

2.5.2. Podpora od státu

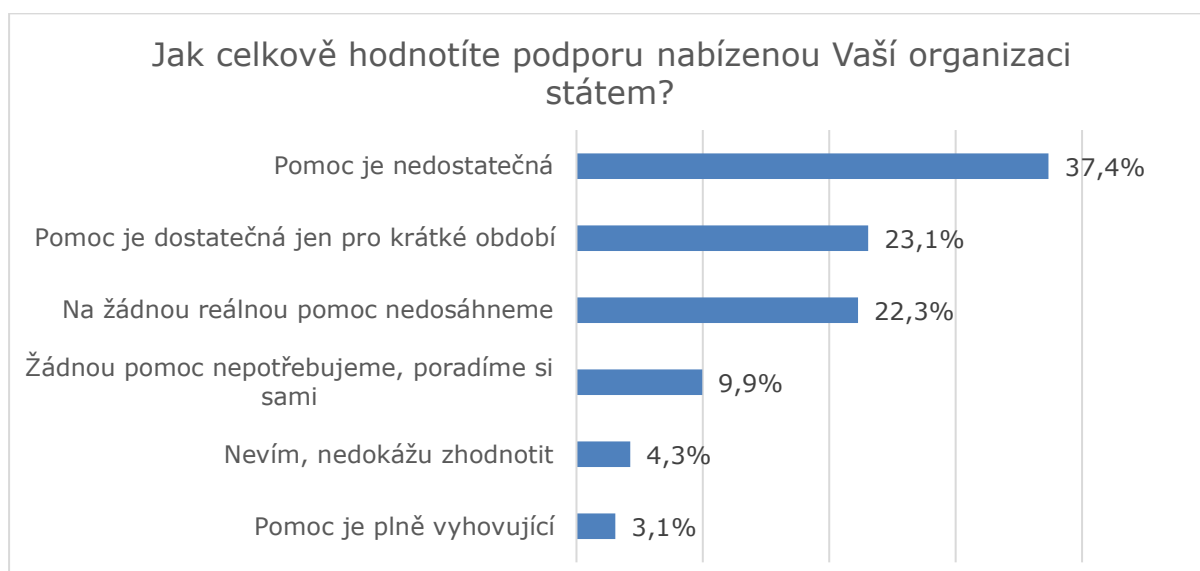
Respondentům byly položeny otázky týkající se toho, jestli je nabízená podpora od státu dostačující pro jejich organizace.

Většina respondentů (37,4 %) hodnotí nabízenou pomoc je nedostatečnou. Někteří respondenti vidí v nabízené podpoře jenom dočasné řešení problému: pro 23,1 % je pomoc dostatečná jen pro krátké období.

Mezi respondenty byla dále téměř čtvrtina těch, jejichž firma žádnou pomoc nedostane, byť by ji pravděpodobně potřebovala (22,3 %).

Téměř desetina (9,9 %) zaměstnavatelů žádnou pomoc nepotřebuje a 3,1 % respondentů jsou přesvědčena, že státní pomoc je plně vyhovující.

Graf 15 hodnocení státní podpory, N = 590.

Dotazovaní občané měli dále možnost ohodnotit vybrané formy státní pomoci pro jejich organizace.

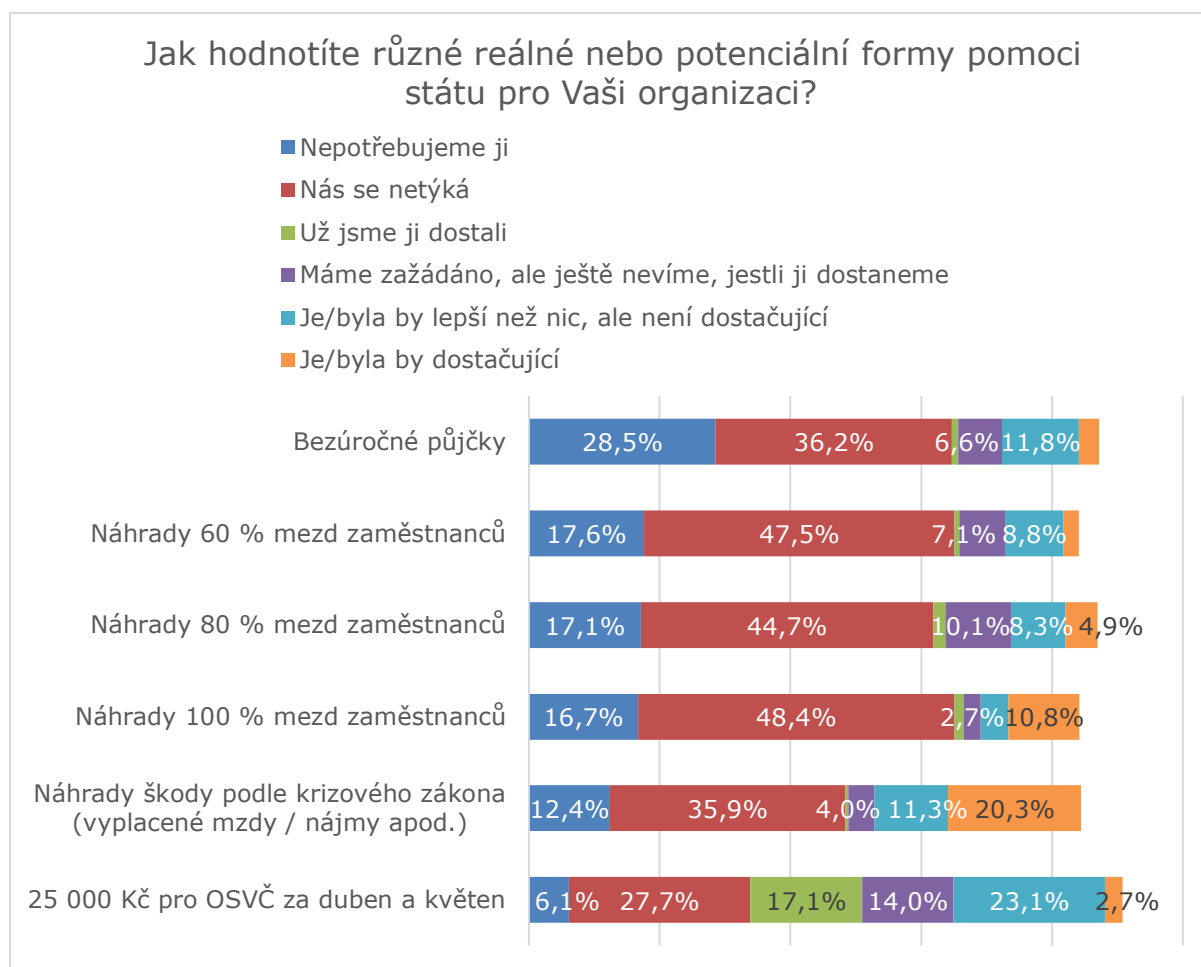
Jak je vidět na grafu 16, největší skupina respondentů byla u každé z forem pomoci ta, která říkala, že se jejich organizace netýká.

Nejméně populární formou státní podpory je bezúročná půjčka, 28,5 % respondentů řeklo, že jejich organizace ji nepotřebuje. Na druhém místě jsou v tomto smyslu náhrady 60 % mezd zaměstnanců, 17,6 % respondentů odpovědělo, že jejich organizace takovou podporu nepotřebuje.

Nejvíce preferovaná forma podpory jsou náhrady škody podle krizového zákona, 20,3 % respondentů uvedlo, že tato forma podpory je/byla by dostačující. Na druhém místě jsou náhrady 100 % mezd zaměstnanců, 10,8 % respondentů odpovědělo, že tato forma podpory je/byla by dostačující.

Značné procento respondentů si myslí, že 25 000 Kč pro OSVČ za duben a květen by bylo lepší než nic, ale není dostačující, takto odpovědělo 23,1 % respondentů.

Graf 16 hodnocení vybraných forem pomoci státu, N = 623².

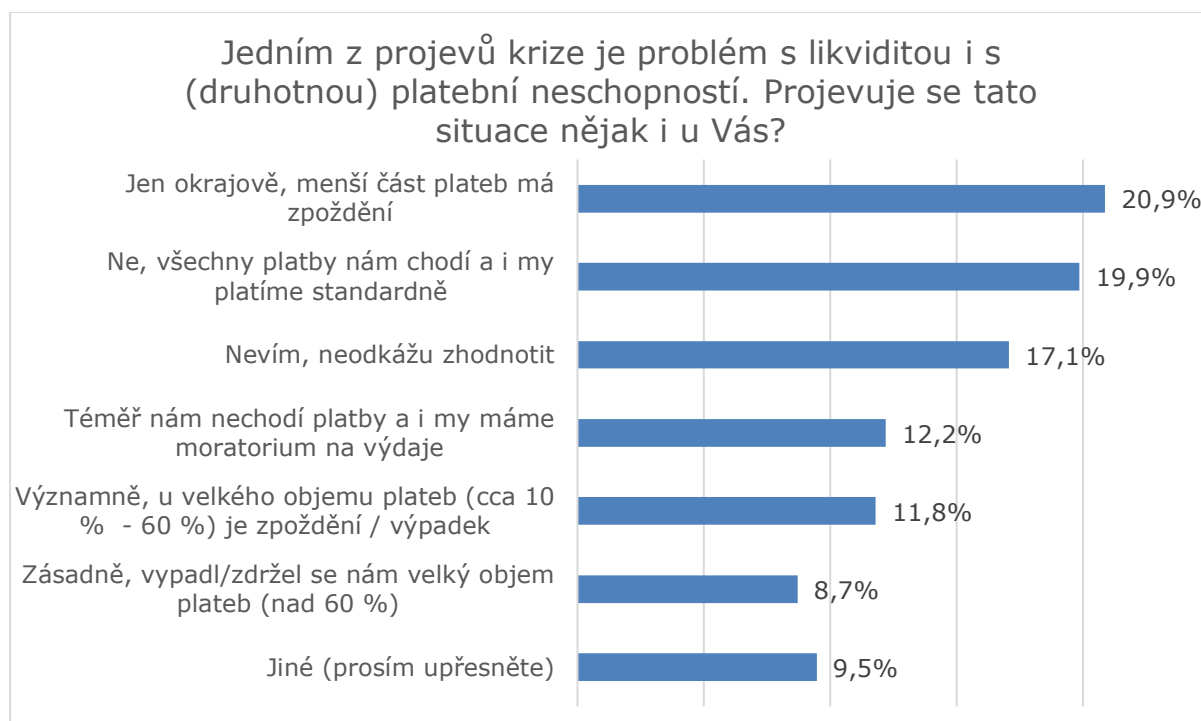
² Procenta jsou spočítaná z počtu odpovědí „Ano, mohu na tyto otázky odpovědět“ na otázku „Máte-li k tomu informace a prostor, budeme rádi, pokud se s námi podělíte i o informace, jak krize zasáhla Vaši firmu, živnost či organizaci.“ Ne všichni respondenti uvedli své odpovědi ke všem představeným formám pomoci odpovědi, proto v jednotlivých řádcích procenta nevychází na 100 %. Přepočítání pro jednotlivé druhy pomoci je možné dodat na vyžádání.

2.5.3. Platby a cash flow

Pandemie COVID 19 ovlivnila také i platební schopnost firem. Proto jsme se zajímali, jak organizacím respondentů chodí platby, pokud k tomu mají informace.

V grafu 17 jsou zobrazeny výsledky. Většina respondentů (20,9 %) uvedla, že druhotná platební neschopnost se projevuje jen okrajově, pouze menší část plateb má zpoždění. V přibližně další pětině organizací se nic z hlediska fakturace a plateb nezměnilo: 19,9 % respondentů uvedlo, že všechny platby jim chodí a i jejich organizace platí standardně. Významný výpadek plateb ve svých organizacích nahlásilo 11,8 % respondentů a zásadní výpadek plateb uvedlo 8,7 % respondentů.

Graf 17 platby a fakturace, N = 574.

V možnosti odpovědi „Jiné“ respondenti měli možnost popsat situaci ve své organizaci, pokud si nemohli vybrat z představených variant. Většinou respondenti uváděli, že nemají příjem nebo nemají příchozí platby. Do této kategorie spadají především živnostníci nebo majitelé a pracovníci malých firem, kteří nepracují nebo zůstali doma na neplaceném volnu. Další častá odpověď je, že podnik má zastavenou činnost, tím pádem nekupují zboží či materiály od dodavatelů a neplatí jim zákazníci.

Tabulka 6 platby a fakturace – jiné odpovědi, N = 54.

Odpověď	Počet odpovědí
Nemám příjem/příchozí platby	23
Neprovozujeme svou podnikatelskou činnost, tak nemůžeme fakturovat	14
Nerelevantní	5
Odklonili jsme faktury, zastavili jsme platby	5
Odložili jsme platbu faktur	4
Zakázky jsou zrušené	3
Fakturace proběhla, nemáme co fakturovat	1
Celkem	54

2.5.4. Nákupní chování organizací

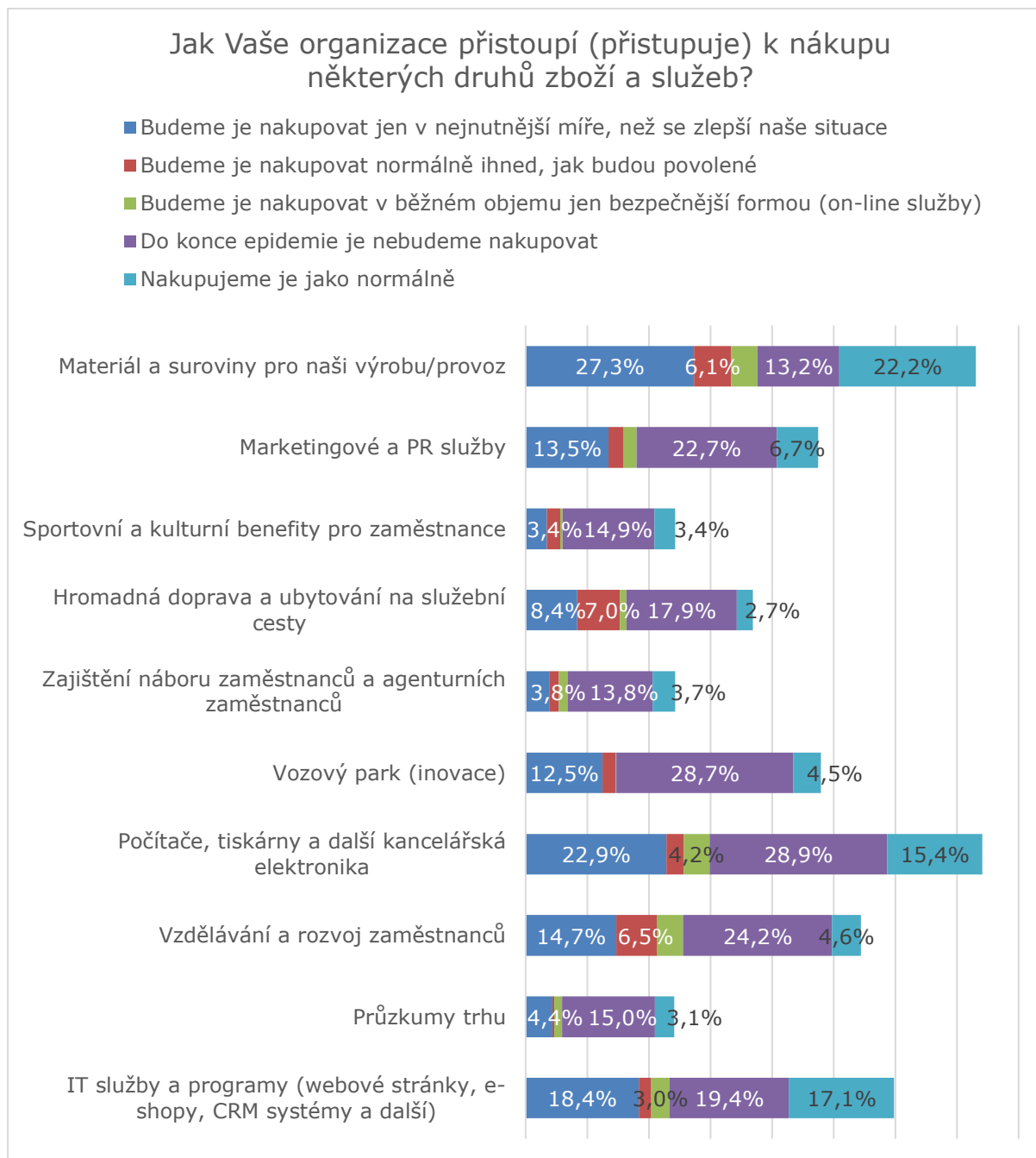
Zejména pro firmy podnikající v B2B je vedle toho, jak se bude vyvíjet nákupní chování lidí, důležité, resp. mnohem důležitější, jak se vyvine nákupní chování organizací.

Poprosili jsme respondenty, aby označili, kdy odhadují, že jejich organizace začne kupovat vybrané zboží a služby.

U většiny zboží a služeb značná část respondentů uvedla, že do konce epidemie je jejich organizace nebude kupovat: 28,7 % nebude obnovovat vozový park v organizaci, 24,2 % nebude investovat do vzdělávání a rozvoje zaměstnanců, 22,7 % nebude kupovat marketingové a PR služby.

U kancelářské elektroniky a IT služeb je situace komplikovanější. Procento respondentů, kteří odpověděli, že jejich organizace je bude kupovat jen v nejnnutnější míře, než selepší naše situace, a procento respondentů, kteří řekli, že je organizace nebude kupovat až do konce pandemie, se liší velmi málo: 28,9 % respondentů uvedlo, že jejich organizace nebude kupovat počítače, tiskárny a další kancelářskou elektroniku do konce pandemie a 22,9 % respondentů řekli, že organizace to koupí jen v nejnnutnější míře, než selepší naše situace. Co se týče IT služeb, 19,4 % respondentů uvedlo, že jejich organizace nebude platit IT služby a programy (webové stránky, e-shopy, CRM systémy a další) do konce pandemie a 18,4 % respondentů řeklo, že organizace je koupí jen v nejnnutnější míře, než selepší naše situace. To se dá vysvětlit tím, že pro část z dotazovaných osob pracují v takových sférách, ve kterých bez počítačů a IT služeb není možné vykonávat činnost.

Graf 18 nákup vybraných zboží a služeb pro organizace, relevantní odpovědi N = 623³.

Protože ne všichni respondenti měli kompetenci vyjadřovat se k nákupům různých druhů a služeb a protože řada organizací dané služby či komodity nenakupuje ani mimo krizi, počty odpovědí nejsou pro všechny otázky stejné a procenta se vztahují k celkovému počtu respondentů (623) odpovídajících v této části.

Poměry odpovědí jsou patrné i z tohoto grafu, nicméně pro lepší představu lze rozebrat jednotlivé oblasti samostatně, jak níže představujeme na příkladu investic do zajišťování nábory zaměstnanců a agenturních pracovníků.

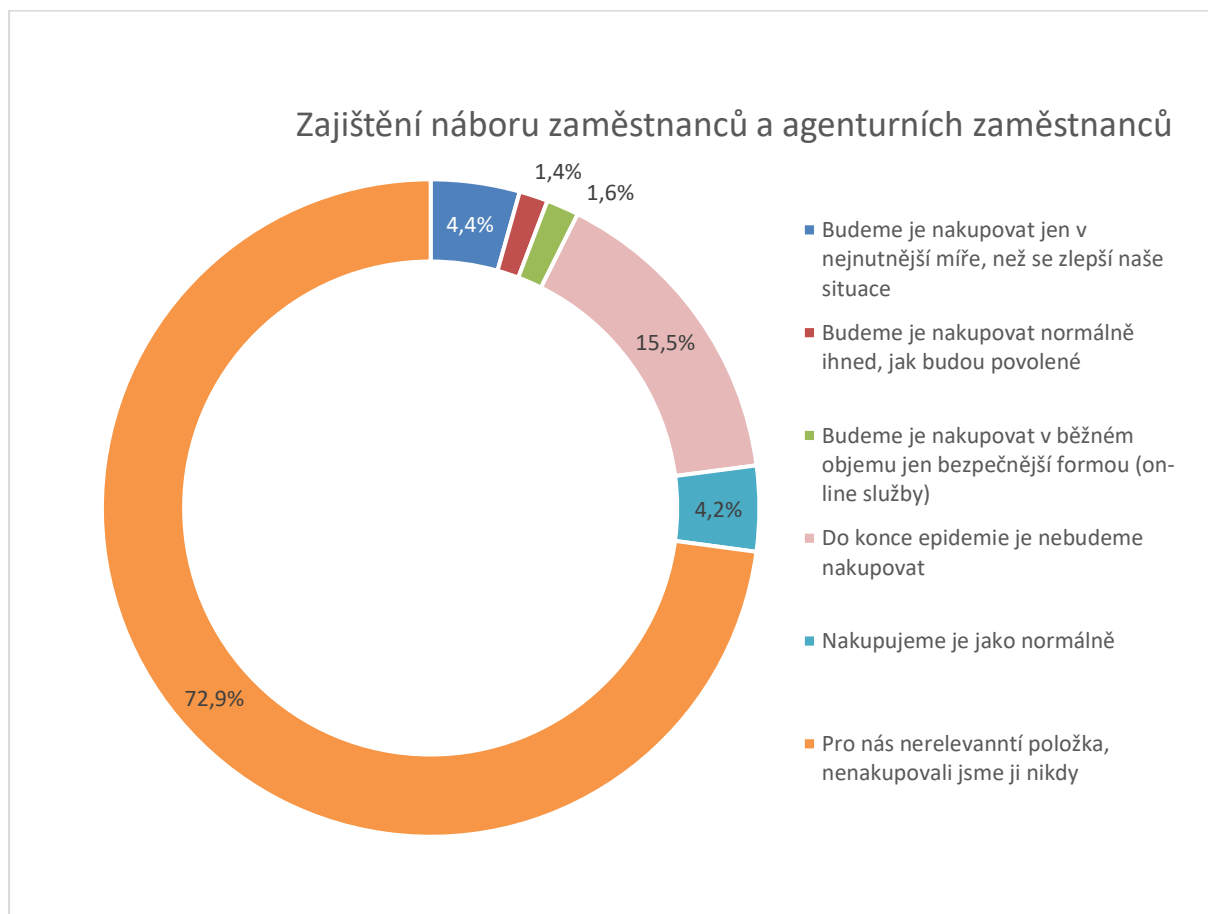
³ Procenta jsou spočítaná z počtu odpovědí „Ano, mohu na tyto otázky odpovědět“ na otázku „Máte-li k tomu informace a prostor, budeme rádi, pokud se s námi podělíte i o informace, jak krize zasáhla Vaši firmu, živnost či organizaci.“

2.5.4.1. Zajištění nábory zaměstnanců a agenturních zaměstnanců

V případně služby „Zajištění zaměstnanců a agenturních zaměstnanců“ odpovídalo celkem 548 respondentů, kteří k tomuto tématu mají informaci. V 72,9 % jejich organizací se jedná o službu, kterou nevyužívali ani před koronavirovou krizí, tím pádem se nejedná o zákazníky, o které by aktuálně firmy poskytující tyto služby přišly.

Graf 19 zajištění nábory zaměstnanců a agenturních zaměstnanců, N= 548

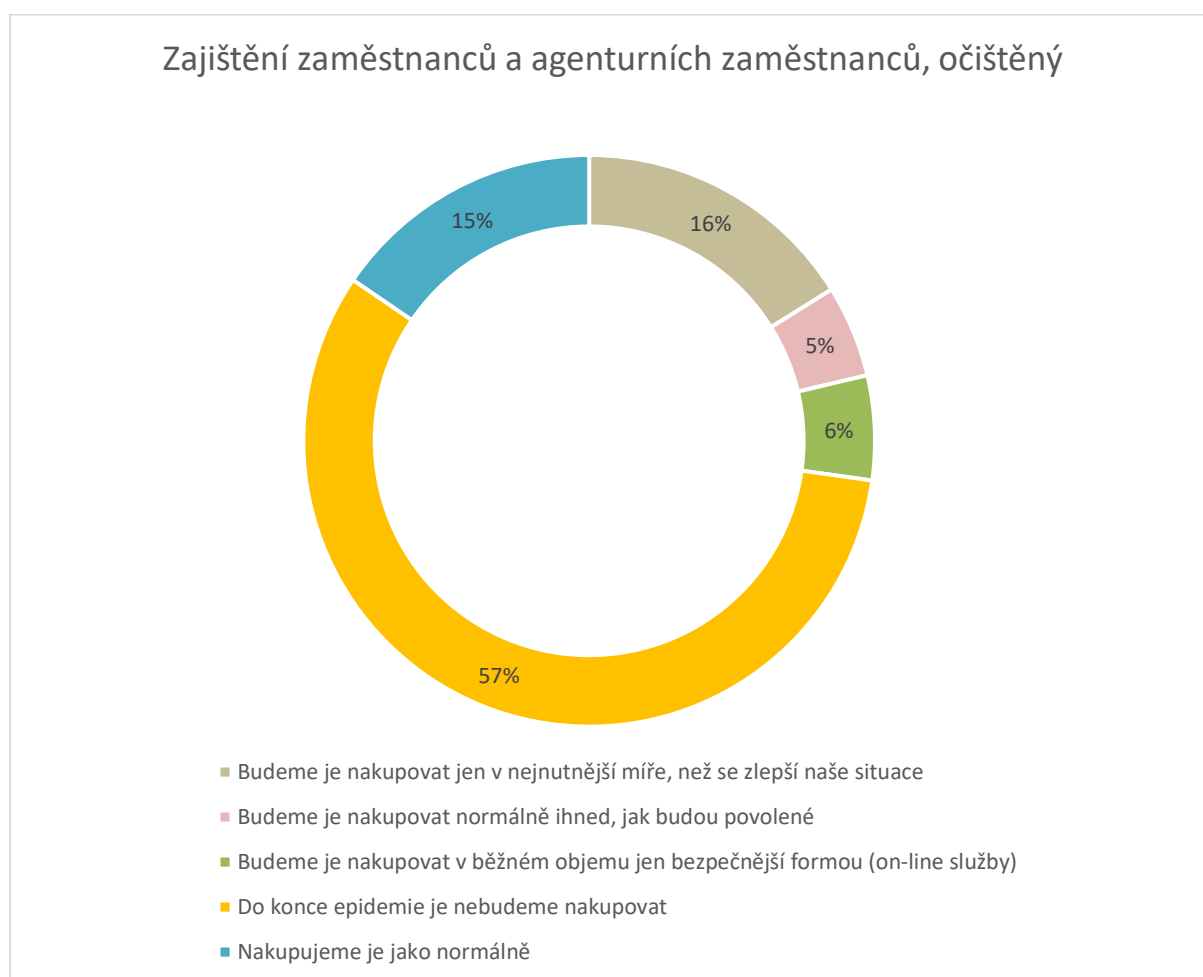

Lepší přehled tak získáme, když data očistíme a zaměříme se jen na aktuální chování a očekávání organizací, které za „normálních“ okolností tuto službu využívají.

Po očištění je pak zřejmé, že zrovna tento segment trhu postihuje velký pokles, alespoň co do počtu zákazníků, což nemusí nutně korespondovat s objemem nakupovaných služeb, který v rámci šetření nebyl zjišťován. Pokud si personální agentury udrží velké klienty a objemy u nich, nemusí být tedy propad tak dramatický, nicméně 57 % jejich klientů neplánuje tyto služby využívat až do konce pandemie a dalších 16 % zatím jen v nejnnutnější míře, dokud se nezlepší jejich situace. Naopak pouze 15 % organizací tyto služby už dnes nakupuje normálně, 6 % v objemu normálně, jen s využitím bezpečnějších forem komunikace a 5 % čeká s návratem k normálu na zrušení vládních zákazů.

Akutní propad trhu tak pro dodavatele v tomto segmentu činí až 78 %, přičemž mezi 57 % až 73 % poklesu bude přetrvávat i po bezprostředním ukončení vládních zákazů a nařízení.

Graf 20 zajištění nábory zaměstnanců a agenturních zaměstnanců, očištěný, N= 149

3. Informace o respondentech

Do zpracování výsledků bylo zahrnuto 922 platných dotazníků.

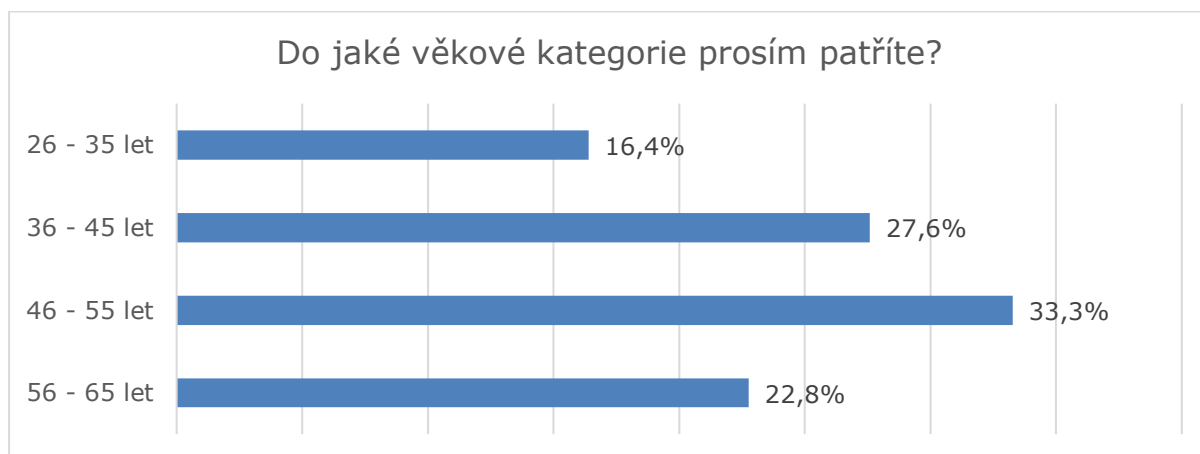
Rozložení respondentů podle pohlaví odpovídá rozložení v populaci⁴: 50,7 % respondentů byly ženy a 49,3 % respondentů byli muži.

Graf 21 rozložení respondentů podle pohlaví, N =922.

V této výzkumné zprávě jsme se zaměřili primárně na ekonomicky aktivní obyvatelstvo ve věku od 26 do 65 let. V grafu 20 je zobrazeno rozložení respondentů podle kategorií.

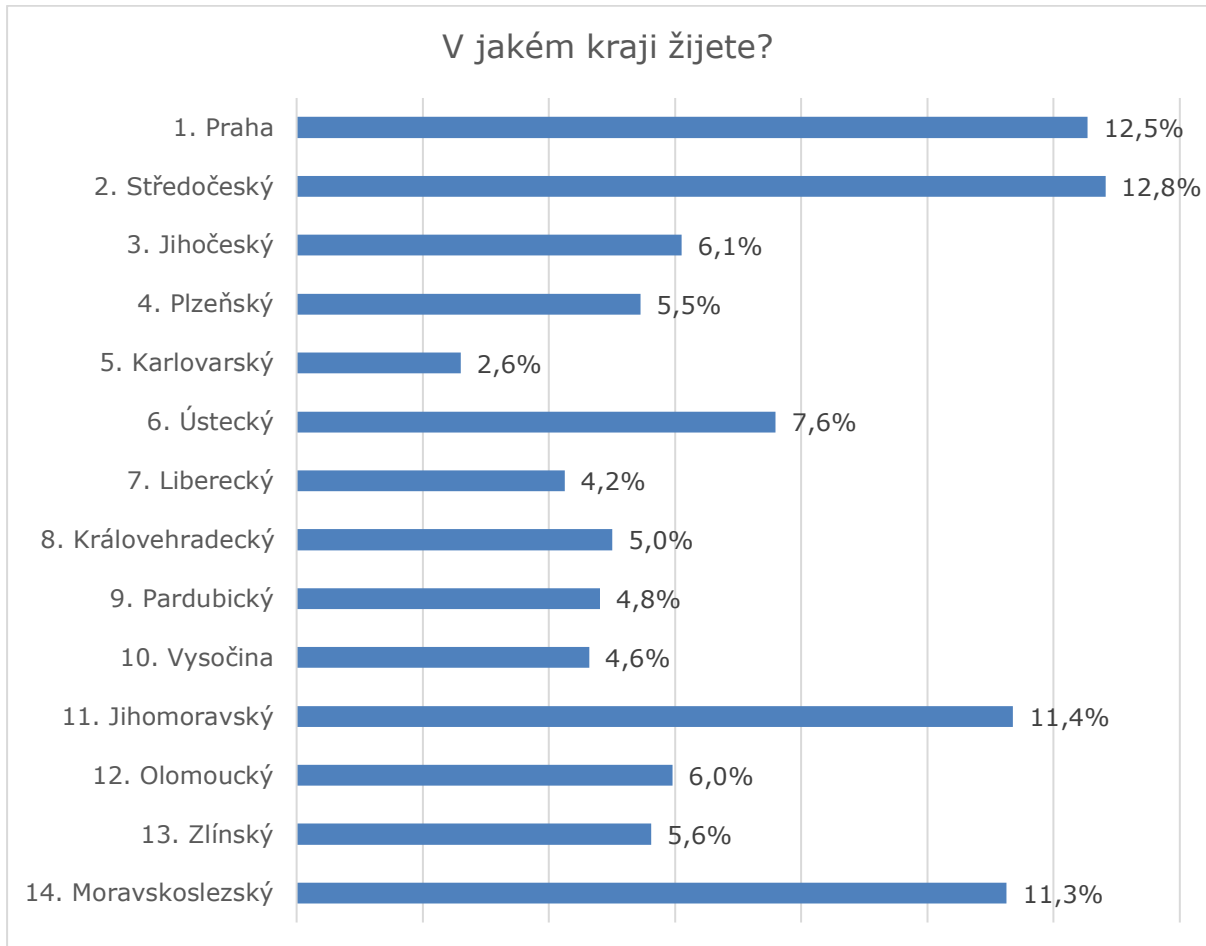
Graf 22 věkové rozložení respondentů, N = 922.

⁴ V České republice žije 5 421 943 žen (50,7 %) a 5 271 996 mužů (49,3 %). Zdroj: ČSÚ. Počet obyvatel v regionech soudržnosti, krajích a okresech České republiky k 1. 1. 2020. Dostupné z <https://www.czso.cz/documents/10180/121739326/1300722001.pdf/3554a4b2-118f-46ae-9105-8764faa1d6eb?version=1.1>

Rozložení respondentů podle krajů odpovídá rozložení obyvatelstva ČR.

Graf 23 rozložení respondentů podle krajů, N = 922.

4. Rejstříky

Seznám grafů

Graf 1 emoce spojené s COVID 19, N = 919.....	4
Graf 2 názor na COVID 19 a spojené s tím opatření, N = 922.	6
Graf 3 rozhodnutí o opatřeních, N = 922.....	8
Graf 4 pracovní zátěž během pandemie COVID 19, N = 914.	9
Graf 5 procenta původního příjmu, N = 865.....	10
Graf 6 predikce příjmu v nejbližších měsících, N = 920.....	11
Graf 7 změna nákupního chování v důsledku krize, N = 922.	12
Graf 8 návrat k nakupování vybraných služeb – restaurace a kluby, N = 922.....	13
Graf 9 návrat k nakupování vybraných služeb – spotřební zboží, N = 922.....	14
Graf 10 návrat k nakupování vybraných služeb – turismus a kultura, N = 922.	15
Graf 11 návrat k nakupování vybraných služeb – doprava, N = 922.	16
Graf 12 návrat k nakupování vybraných služeb – kulturní a vzdělávací akce, N = 922.	17
Graf 13 změna politických preferencí, N = 917.	18
Graf 14 vliv pandemie na objem zakázek, N = 579.	19
Graf 15 hodnocení státní podpory, N = 590.	20
Graf 16 hodnocení vybraných forem pomoci státu, N = 623.....	21
Graf 17 platby a fakturace, N = 574.....	22
Graf 18 nákup vybraných zboží a služeb pro organizace, relevantní odpovědi N = 623.	24
Graf 19 zajištění náborem zaměstnanců a agenturních zaměstnanců, N= 548	25
Graf 20 zajištění náborem zaměstnanců a agenturních zaměstnanců, očištěný, N= 149	26
Graf 21 rozložení respondentů podle pohlaví, N =922.	27
Graf 22 věkové rozložení respondentů, N = 922.	27
Graf 23 rozložení respondentů podle krajů, N = 922.....	28

Seznám tabulek

Tabulka 1 emoce spojené s COVID 19 – jiné odpovědi, N = 34.....	4
Tabulka 2 pracovní zátěž během pandemie COVID 19 – jiné odpovědi, N = 33.	10
Tabulka 3 predikce příjmu v následujících měsících – jiné odpovědi, N = 36.	11
Tabulka 4 změna nákupního chování v důsledku pandemie – jiné odpovědi, N = 23.....	13
Tabulka 5 změna politických preferencí – jiné odpovědi, N = 47.	18
Tabulka 6 platby a fakturace – jiné odpovědi, N = 54.....	22